

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

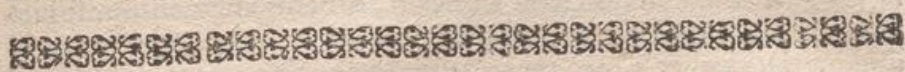
Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Fasciculus LIII. Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

Manna abinde delapsum. Loquantur denique innumera hostium
cadavera, subactæ Regiones, expugnata à Judæis urbes. Si tot lu-
culenti testes id roboris non habent, ut te disponant ad plenam in
Deum fiduciam, surdo fabulam cantabo, quidquid tandem dixerō.

FASCICULUS LIII.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

*Desumpta ex cap. 7. & 9. lib. I. Esdra, in quibus describitur Iter Esdrae ex
Babylonia, Regis Artaxerxis sollicitudo pro Cultu Dei, & rebus ad eum
spectantibus. Luctus Esdrae ob inita Connubia cum Gentibus.*

Considera I. **S**I Artaxerxes Rex, homo Idololatra & Ethnicus tam *N. 352.*
sollicitè imperaverit Esdrae Sacerdoti: Munera Deo,
per Populum oblata, in Cultum Divinum exactissimè
impendi; quanta requiratur cura à Christianis Clericis Sacerdotibus,
ne profanis usibus Patrimonium Christi & pauperum applicetur.
Cap. 7. v. 17. hæc habet formalia: *studiosè eme de hac pecunia vitulos, arie-
tes, agros & sacrificia & libamina eorum, & offer super Altare Templi Dei ve-
stri, quod est in Jerusalem.* Legant, volvant, & revolvant isthæc verba
Procuratores quorum curæ Ecclesiastici redditus commissi sunt. Uti-
nam rarò contingeret: tales Ministros studiosè quidem emere cum
Esdrae vitulos, arietes & agnos ex pecuniis Ecclesiæ, sed ut iisdem ad
lauta convivia abutantur. S. Brigittæ revelat. lib. 4. cap. 134. appa-
ruerat olim Christus, contra quosdam Ecclesiarum administratores
conqueri auditus: *Judas vendidit me, antequam redemissim Mundum; isti
postquam redemi Mundum, & non compatiuntur super sanguine meo, qui plus
clamat vindictam, quam sanguis Abel &c.* Sponsus cœlestis de sua profite-
tur Sponsa in Canticis: quòd illa deferat manus tornatiles. Hoc i-
psum de Sacerdotibus aut aliis bonorum Ecclesiasticorum dispensa-
toribus dicit verificandum esse, S. Greg. Nyss. eos nempe talibus in-
structos

N n 3

structos debere esse manibus, quæ rebus sint similes tornò elaboratis, rotundam plerumque figuram monstrantibus: & hinc si quid eis imponatur, illud subito effundant; adeoque thesauros Ecclesiæ non retineant, profanis usibus suisque commoditatibus applicandos; sed eos in pauperum manus, Ecclesiæ fabricam, ornatûs augmentum sedulo effundant. Quare orat. 16. inculcat: *minimè fratres mei, amici mei, minimè committamus, ut ad ea, quæ nobis divino munere data sunt, mali æsonomi & preposterè inveniamur; ne alioquin dicentem Petrum audiamus: erubescite, qui aliena detinetis.* Si perversissimi olim scribæ Pharisæi projectam ante pedes suos pecuniam, à proditore Juda acceptam, tantâ curâ & studio in rem sacram & causam piâ impendi debere censebant: quid agant cum Patrimonio Christi homines illi, qui nolunt aliter videri, & æstimari quàm fidelissimi Ecclesiasticorum reddituum dispensatores? quare Christiane Lector, si talem agis Ministrum; vide, ne sis de damnabili eorum numero, contra quos intonat Doctor mellissus Epist. ad Senes. Episcop. *clamant nudi, clamant famelici, conqueruntur, & dicunt: nobis fame & frigore laborantibus quod conferunt tot mutatoria, servata in domibus vestris? nostrum est, quod effunditis, nobis crudeliter subtrahitur, quod inaniter expenditis, nostris necessitatibus subtrahitur, quidquid accedit vanitatibus vestris.*

N. 353.

Considera 2. Quanto cum gemitu & pœnitentiæ rigore Esdras Sacerdotes cap. 9. nitatur divinam inhibere vindictam, Israëlitis merito timendam ea de causa: quòd contraxerint illicita connubia cum Gentibus. *Scidi pallium meum, lamentabatur ille versu 3. cap. citati, & tunican, & evulsi capillos capitis mei, & sedi moerens.* Nec cassæ cecidere lacrymæ, nec irritæ preces, dum communi suffragiò acta est pœnitentia, uxores rejectæ, & qui de his nati sunt *juxta voluntatem Domini v. 3. cap. seq.* Sed ò pessimum malæ societatis semel initæ effectum! brevî intervallò, ibat Populus iste in antiquam sylvam, dum Judæorum filii denuò filialibus Gentium fuere conjuncti. Sicut animalcula parva ita mordent, ut morsus quidem non sentiatur, noceat tamen graviter, partemquè læsam faciat intumescere, sic prava societas occultò parvoquè lædit vulnere, sed perquam nocivò. Multò jam tempore in omnibus Judææ angulis suum promulgaverat Evangelium Salvator, propagandò vel tuendò Patris æterni Honorem, & gloriam occupatus: hòc tamen non obstante Sacrò negotiò, videbantur Pharisei & Scribæ causam nacti, eum Samaritani nomine compellendi Joan. 8. dicentes: *Samaritanus es tu.* Biduum tantummodo consum-

consumpserat apud Samaritanos, peccatricem converfurus, & Evangelicâ Luce cæteras terræ illius Incolas illustraturus: tam parvò tamen tempore durans cum Samaritanis societas videbatur, fufficienter causam dediffe, etiam divinam Christi puritatem de turpi Harafeos maculâ suspectam fieri. O Christiane! quanta tu dabis perversionis tuæ signa, qui non Religionis Zelò, non pietatis studiò, sed levitatis vel curiositatis gratiâ suspecta de vitiis quaris, aut saltem non fugis confortia?

Doctrina 2.

Desumpta ex capite ultimò lib. I. Esdra, in quo describitur Pœnitentiâ Esdra & Populi &c.

Considera I. QUÀM sollicitos oporteat esse superiores, præsertim N. 354.
Ecclesiasticos pro salute subditorum; Eldras enim pro obtinenda Populo venia, & amovenda Dei vindicta, tamdiu in pavimento pœnitens jacuit, donec rogatus sit à suis subditis, ut rigidissimæ pœnitentiæ tandem imponeret finem *surgendò*. Patriarcha Jacob veri Superioris & Pastoris Ecclesiastici in se typum exprimens, dum familiæ suæ ob barbarum fratris Esau furorem ruinam timeret, eam primò in duas turmas divisit, asserens: *si venerit ad turmam unam, & percusserit eam, alia turma, quæ reliqua est, salvabitur*. Deinde ipsemet in prima turma & in acie animosi Ducis instar periculo caput exposuit. Quare de illo exclamat S. Chrysof. vclut propugnaculum eorum quoddam se ipsum ante cæteros locans paratus erat ferum illum & minas, quemadmodum suspicabatur, spirantem excipere primus. Salvator noster, Gregis sui Petro salutem commissurus, non unâ tantùm, sed trinâ vice de amore, quem erga se gereret? quæsit, dicturus per hoc: plus amoris & sollicitudinis in pastore requiri, ut crediti sibi gregis saluti, quàm propriæ impendat. Atque hinc idem Salvator Joan. 11. inquit: *bonus pastor animam dat pro ovibus suis &c.* Talem hêrcle se ipsemet comprobaverat: timens enim in horto periculum, quod discipulis eò tempore imminabat, ociùs omnem Judæorum furorem in se solum concitavit, asserens: *si me queritis, sinite hos abire*. Sicut figurato figura, sic Moyses prælusit Christo; is siquidem vindicem Dei manum à Populo amoturus Exodi 22. excla.

exclamat: *aut dimitte eis hanc noxam, aut dele me de libro vite.* Non defuerant ad probandam Aaronis vocationem aliæ arbores: & tamen divinâ agebatur Providentiâ, solam Amygdalinam virgam fuisse assumptam: cui sicut natura indidit, alias omnes arbores præcedere germinandô, & exponendô se manifestis tempestatum periculis, ita Pastorem per hanc Deus admonere voluit: ut insigni florens fortitudine, nulla refugeret pericula, pro salute gregis sui subeunda. Hæc considerans Christiane Superior & Pastor, vide: quomodo tuo satisfacias officio? quomodo resistas rapaci lupo, tuum gregem per varias tentationes infestanti? quomodo pro avertenda Dei vindicta in poenitentia exercitiis perdures cum Esdra? quomodo ægrotis succurras Sacramentorum administratione? erras nimum amore tui, si ea de causa remissior es in cura animarum, & providendis ægris, quod tuæ cuti metuens, deserendô paucos dicas: te integræ communitati conservandæ & salvandæ laboraturum. Si talia egissent Apostoli, quibus penè solis ædificium totius Ecclesiæ nitebatur, nec sanguinem, nec vitam profudissent: quod tamen efficacissimum fuerat antidotum perfidiæ tollendæ, ac stabiliendæ fidei.

Doctrina 3.

Desumpta ex cap. 1. & 2. lib. 2. Esdra, in quibus describitur Lucius Nehemia ob Judeorum afflictionem, ejus Acta cum Artaxerxe pro obtinenda Jerosolyma.

N. 355. Considera I. **I**n signem Nehemiæ zelum, quem gessit pro Jerosolyma & incolis ejus, vî cujus tam amaris lacrymâs ruinas murorum & portarum hujus urbis deslebat, rogans pro eorundem reparatione, & restitutione Gentis Hebraicæ in statum pristinum. Verba sunt cap. 1. *murus Jerusalem dissipatus est, & portæ ejus combustæ sunt igni. Cumque audissem verba ejusmodi, sedi, & flevi, & luxi, multis diebus &c.* O Christiane! si ruina materialium murorum unicæ civitatis tam amaras lacrymas ex oculis Nehemiæ extorsit, quas extorqueat ex oculis tuis ruina tot animarum, peccatis suis ad interitum properantium? & quid oporteret impendere: ut illæ per veram poenitentiam restaurarentur? Christus Dominus tantô ardebat zelô salutis animarum, ut S. Brigittæ apparens lib. 7. revelat. c. 12. dixerit: si foret etiamnum

jamnum possibile se tot mortes subiturum, quot animas Infernus haberet. Ut æternum mortuis ipse temporaliter moriendò vitam daret. Gentium Doctor adeò fratrum salutem sitiebat, ut Roman. 6. optarit anathema esse pro illis. Hinc quoque 2. Corinth. 11. in hæc erupit verba: *quis scandalizatur, & ego non uror? quis infirmatur, & ego non infirmor?* atque alibi profitetur de se: *per triennium die ac nocte non cessavi cum lacrymis monens unumquemque vestrum &c.* S. Maria Magdalena de Pazzis eò amore æstuabat lucrandi animas, ut teste ejus vitâ cap. 99. aliquando orationi incumbens pro illarum conversione in exstasi rapta exclamârit: *Domine! si non facis mihi hanc gratiam dandi istas animas, quas ego peto; dicam etiam ego, nolle venire ad gloriam, quam mihi præparasti.* Aliâ vice audita est dicere: si Deus à me peteret, ut olim petiit à S. Thoma Aquinate: quam cuperem mercedem pro laboribus meis? non aliam peterem, quàm salutem animarum. Videbatur beata isthæc virgo compertum habere illud commune placitum Theologorum, vî cuius volunt: unius animæ salutem plus gloriæ & laudis divinæ Majestatis conferre, quàm omnes actus virtuosos, ab origine Mundi factos, faciendoque, usque ad illius finem; eò quòd omnes actus illi in se spectati limitati sint, & finiti; laudes autem, quas Deus ab anima beatitudinem affecuta sit totâ æternitate accepturus, infinitæ & illimitatæ existant. Mirabitur nonnullus: Christum è cruce pendentem Miraculum edisse nullum, quò suam tunc temporis testaretur Divinitatem. At Miraculò plane maximò non caruit mira illa latronis inveterati conversio, quod optimè advertit S. Chrysof. homil. de latro. inquit: *latronis mentem perversam voluit commutare: ut ex omni parte Divinitas ejus sentiretur.* Hæc paucula considerans argumenta Christiane Lector glacies es, si non inflammeris zelò lucrandi animas eorum, qui peccandò æternæ damnationis periculo sese exposuere.

Considera 2. Mysterium detegi per hoc: quòd Nehemias interro- N. 356.
gatus ab Artaxerxe, cur tam gravem tristitiam circumferat in vultu? responso dederit: *quare non mareat vultus meus, quia civitas Domus sepulchrorum patris mei deserta est? v. 3. c. 2.* Voluit nempe per hoc responsum futuros confundere Christianos, qui cum videant à tot jam sæculis Domum sepulchrorum Patris sui, Jerosolymam videlicet, propè quàm sepulchrum sibi elegit Christus Christianorum communis parens, à Barbaris profanatam, & à vera Religione desertam esse: nec tamen ex-
inde

inde moveantur, ut dicant cum Nehemia: *oravi Deum Cæli &c. v. 5. citati cap. pro recuperando hoc thesauro. Verum quid juvaret: magnis fletibus profequi jacturam loci hujus, aut pro eo ex hostium manibus liberando multas fundere preces, dum ex notissima illa compertum est revelatione: tunc denique locum istum à Christianis fore obtinendum, quando eorum peccata minora fuerint peccatis Turcarum. Si bestia hortum Principis ingressa cum devastant, non adeò iracundiam ejus provocant, ut provocarent Ministri ejus, id facere ausi. Ita Christus non ita ægrè fert, peccata à barbaris commissa, quam commissa à Christianis, quos verà fide & altiori doctrinâ imbutos in servos elegit. Quare sui corporis custodiam non his, sed barbaris credere voluit, imitatus Scipionem Africanum, qui post insignes victorias de hostibus obtentas, ab Acteo Tribuno inique accusatus connivente Populò in exilium concessit, ibidem moriens mandavit uxori, sepulchro inscribi curet hæc verba, *ingrata patria! non habebis ossa mea.* Hinc Christiane Lector detestare peccata tua, desle ingratitude tuam, quæ unica tantæ jacturæ causa, & cave à patrandis.*

Doctrina 4.

Desumpta ex cap. 3. lib. 2. Esdræ, in quo describuntur Nomina & Ordo eorum, qui portas varias & muros Jerosolymæ restaurabant.

N. 375. *Considera:* **H**umanum caput esse instar Urbis Jerosolymæ variis portis Instructæ. Vix enim aperitur oculus, & velut per portam ingrediuntur curiosi aspectus, qui animam ad concupiscendum illi cita provocant. Vix audit auricula, & mens novellis redditur inquieta. Vix pascitur gustus, & hebetari incipiunt Spiritus ad alta nati. Verbò: quot organa sensuum, tot portæ, per quas ad ipsum usque Palatium sedemque animæ ingrediuntur varia, & plerumque noxia rerum terrenarum objecta. Unica has inter portas est, quæ non dispar nomen cum *Porta stercorum*, Jerosolymis data, sibi vendicat, per quam videlicet contractas peccandò sordes efferre oportet. *Os hominis intelligo, in confessionali aperiendum, ut hortatur S. Ambros. lib. 2. de Pœnit. c. 7. delictum proprium pande, ut justificeris: ore enim confessio fit ad salutem.* Sicut enim Dæmon alias capitis nostri portas semper cupit esse apertas, sic istam clausam vult teneri, quando vel maxime

ximè aperienda foret: & sicut homines loquaces efficit, quando eis foret tacendum, ita mutos reddit, quando urget tempus loquendi. Novit callidus hostis: pro salutis æternæ remedio in omni lege requisitam esse confessionem peccati, testabitur id Protoparens noster Adam vix lege naturæ quæsitus, & ad confessionem instigatus à Deo dicente: *Adam ubi es?* testabitur etiam Cain audiens à Deo: *ubi est Abel frater tuus?* in quæ verba S. ait Ambros. interrogat Dominus Cain de fratre, ut moneret eum ad confessionem. Testabitur id ipsum in lege Scripta Moyse, dum Num. 5. Dei nomine præcipit: *Vir sive Mulier cum fuerint ex omnibus peccatis, quæ solent hominibus accidere, & per negligentiam transgressi fuerint mandatum Domini, atque deliquerint, confitebuntur peccatum suum.* Testabitur demum in lege gratiæ requiri confessionem peccati tum textus Christi Lucæ 17. v. 14. *ite, ostendite vos Sacerdotibus,* tum textus Apostoli Jacobi, Christi nomine præcipientis: *confitemini alterutrum peccata vestra.* Quare totus in eo occupatur Dæmon, ut cum quibusdam Sectariis vel hæc præcepta perversæ Doctrinæ velò contegat, vel ora hominum per verecundiæ pessulum ocludat. Ita ocluserat ora viro cuidam potenti, de quo sequentem historiam narrat Crombet de perfect. lib. 2. c. 6. Quam nonnihil pro more contractam, tibi subministro Christiane Lector. Patrauerat is facinus, quod fateri gravius ducebat, quam ipsam subire mortem: conscientia tamen stimulis agitatus, nec horam unam vivebat quietam. Cum autem Concionatorem Antyperpiæ audiens intellexisset: neminem teneri illa fateri peccata, quæ memoriâ excidissent; hanc doctrinam tegendo sceleris opportunam ratus, nihil non egit, ut peccati oblivisceretur. Dedit se imprimis variis sensuum illecebris sed quò profundius se spurcitiis inergebat, cò atrocius rodebatur interius. Verme igitur per delicias non extinctò, animum adiecit studiis, quæ attentionem requirunt majorem, ut his mediantibus gravissimos conscientia stimulos obrueret: sed actum egit. Tandem cum audisset, contritione peccata deleri, ad opera poenitentia confugit, in cinere & cilicio non paucis diebus versatus. Verum nec hic atrocissimo vulnere medellam invenit. Quare demum violentâ morte malo finem impositurus, rhedam conscendit, domum ut rediret, à quæ tum aberat. Eò tempore per Brabantiam agebat iter quidam Societatis Prebyter cum socio, quem è rheda sua conspicatus vir, rogavit: comitem itineris se jungeret, vicitque recusantem importunitate suâ. Divinâ potro

contigit Providentiâ Presbyterum per viam multa narrare de peccatorum confessione, sicque tangi ulcus desperabundi hominis, qui indignatus: *quid, inquit, ais tu? unde me nôsti?* reponit Presbyter: talia loqui moris est apud nos, ne vanis discursibus terantur horæ. Nec mireris: nisi fortè aliquid in tua lateat anima, cujus causâ juvari velis? juvetis, ait: Sed quis juvare me poterit, si confiteri renuam? quod planè in æternum non ero facturus. Solatus hominem Spiritualis Pater, bonò sis animò asserit: aliud tibi suggeram remedium. Piâ astutiâ capiendus, & ad frugem reducendus peccator, dum talia audit, illicò statum desperabundi pectoris exponit, ad quævis alia etsi asperrima sint, se offerens præstanda, dummodo sine confessione in gratiam redire possit divinam. Quare totum hac sub conditione se Presbytero subdit. Cùm interim domum rediissent, interrogat: fieri à se quid jubeat? reponit Pater: instrue lætum convivium, & animum mœrore depressû releva. Hòc perfunctus totâ nocte securus dormi, me & sociò meò pro te in oratione vigilaturis, Rediit postridie peccator, & quid ultra agendum sibi, quærens? accepit quædam meditationis puncta, consideranda distributis horis, rogatus insuper, ut conscientia instituat examen, scribatquè quæ venerint in mentem peccata, non quidem, ut ea confiteatur, sed ut de illis clarè perspectis doleat. His omnibus obtemperans tandem à Spirituali Patre ductus est in silvam, & rogatus, an benè excussisset animum? annon fortè hoc, vel illud enorme crimen, (enarrabat propemodùm omnes enormium peccatorum species) recogitasset? tandem tetigit illud ipsum, quod ei fauces adeò præcluserat. Ubi perturbatus miser, horrore concussus, patratum à se ultrò fatetur. Tum benignè jam fatentem reum allocutus Pater: bone vir, longè graviora mei describunt liberi, pro quibus omnibus absolvendis mihi potestas data est: adde cætera, quæ scripsisti in tabula, & ab omnibus eris absolvendus, si de illis pariter doleas. Procidit ille in genua, & ritè confessus beneficium absolutionis obtinuit, domumque lætò animò reversus est. Dein alibi copiam nactus, confessarium suum alloquendi, inquit; ò Pater; peccatorum confessio quàm securum & quietum me reddidit! hæc ultima pœnitentis verba altè ruminans Christiane Lector, si verecundia tibi portam stercorum præcluserit, haud dubiè illam imposterum laxissimè aperies in confessionalis, ut civitas animæ tuæ, expulsis per confessionem sinceram peccatis, hilares quoque agat dies.

FASCI-